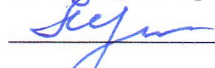

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Допускається до захисту
Зав. кафедри технології виробництва молока і
м'яса, доктор с.-г. наук, професор

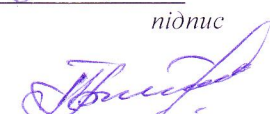
 М.М. Луценко
« 05 » 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
«АНАЛІЗ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА І
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА НА ПАСІЦІ ТОВ «СВІТАНОК»
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

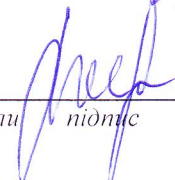
Виконала:

Прядко Владислав Олександрович
підпис

Керівник: доцент Безпалий І.Ф.

підпис

Рецензент

 Хоменик Н.С.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, Прядко Владислав Олександрович, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква, 2024

З М І С Т

ЗАВДАННЯ	3
АНОТАЦІЯ	4
ANNOTATION	5
ВІДГУК КЕРІВНИКА	6
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1. Бджолина сім'я – єдина біологічна одиниця	9
1.2. Мед — основний продукт бджільництва	10
1.3. Виробництво та переробка квіткового пилку	15
1.4. Хімічний склад, виробництво та переробка прополісу	19
1.5. Технологія виробництва та переробки воску	21
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІА ТА МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	23
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	25
3.1. Характеристика основних показників господарської діяльності господарства у галузі бджільництва	25
3.2. Удосконалення технології виробництва продукції бджільництва	30
3.2.1. Заходи з підвищення ефективності існуючої технології виробництва продукції на пасіці господарства	30
3.2.2. Удосконалення селекційної роботи на пасіці господарства	38
РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА У ГОСПОДАРСТВІ	41
ВИСНОВКИ	46
ПРОПОЗИЦІЇ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	48

АНОТАЦІЯ

Прядко Владислав Олександрович «Аналіз та удосконалення технології виробництва і переробки продукції бджільництва на пасіці ТОВ «Світанок» Чернігівської області»

Удосконалення технології виробництва продукції бджільництва є важливим аспектом для підвищення ефективності галузі бджільництва та забезпечення високоякісної продукції. У даній роботі розглядаються сучасні методи та інноваційні технології, що сприяють оптимізації процесів збору, обробки та зберігання меду, воску та інших бджолиних продуктів.

Встановлено, що виробництво продукції бджільництва і оптова реалізація її у порівнянні з роздрібною торгівлею, зазвичай передбачає знижені ціни, які негативно впливають на прибутковість бджолярів. Оптові угоди можуть бути пов'язані з ризиком невиконання або затримок у платежах, особливо якщо продавець не має належних договорів чи гарантій. Ці недоліки можуть суттєво вплинути на стратегію продажу і вимагають ретельного планування та обліку при виборі каналу реалізації продукції.

Зроблено висновок, що запорукою економічної вигоди від пасічництва є доведення власного продукту до кінцевого споживача з врахуванням потреб покупця та дотримання ключових факторів: висока якість меду та інших продуктів забезпечує конкурентоспроможність на ринку, диверсифікація продукції (виробництво і реалізація воскових свічок, косметики на основі меду, тощо), розробка ефективної стратегії маркетингу та продажу, включаючи участь у ярмарках, виставках та використання онлайн-платформ для продажу, розуміння потреб споживачів і тенденцій ринку допомагає адаптувати продукцію до попиту, знання санітарних норм та екологічних стандартів є важливим для легального ведення бізнесу.

Кваліфікаційна робота містить 51 сторінок, 4 таблиць, 10 рисунків, 29 список використаної літератури.

Ключові слова: мед, бджоли, віск, фасування меду, стільники, пасічний сезон.

ANNOTATION

Pryadko Vladyslav Oleksandrovyh

"Analysis and improvement of the technology of production and processing of beekeeping products at the apiary of LLC "Svitanok" in Chernihiv region"

Improving the production technology of beekeeping products is an important aspect for increasing the efficiency of the beekeeping industry and ensuring high-quality products. This work examines modern methods and innovative technologies that help optimize the processes of collecting, processing, and storing honey, wax, and other bee products.

It has been established that the production of beekeeping products and their wholesale sale, in comparison with retail trade, usually involves reduced prices, which negatively affect the profitability of beekeepers. Wholesale deals may involve the risk of non-payment or payment delays, especially if the seller does not have adequate contracts or guarantees. These shortcomings can significantly affect the sales strategy and require careful planning and accounting when choosing a product sales channel.

It was concluded that the key to the economic benefit from beekeeping is to bring one's own product to the final consumer, taking into account the needs of the buyer and observing key factors: the high quality of honey and other products ensures competitiveness on the market, diversification of products (production and sale of wax candles, cosmetics based on honey, etc.), development of an effective marketing and sales strategy, including participation in fairs, exhibitions and the use of online platforms for sales, understanding consumer needs and market trends helps to adapt products to demand, knowledge of sanitary norms and environmental standards is important for legal business conduct.

The qualification work contains 51 pages, 4 tables, 10 figures, 29 lists of used literature.

Key words: honey, bees, wax, honey packaging, honeycombs, apiary season

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпалий І. Ф., Бабій Т. М. Технологія виробництва забрусного меду. *Молодь – аграрній науці і виробництву. Новітні технології виробництва та переробки продукції тваринництва, харчові технології: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти* (Білоцерківський НАУ, 19 травня 2022 р.). Біла Церква: БНАУ, 2022. С.30-32.
2. Безпалий І.Ф., Постоєнко В.О., Мерзлов С.В., Постоєнко Д.М. Розроблення біотехнологічного прийому з тимчасової ізоляції наповнених стільників для підвищення продуктивності медозбору та якості бджолиного меду. *Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: збірник наукових праць*. Біла Церква: БНАУ, 2021. № 1 (164). С. 137-142.
3. Борко Є. О. Технології соціальних аспектів бджільництва в лісомисливських господарствах, вплив на лісове середовище та взаємодія з лісовими екосистемами: кваліфікаційна робота магістра: спец. 205 - Лісове господарство; наук. кер. Ю. М. Бородин; Харків: ДБТУ. 2023. 58 с.
4. Данкевич В., Данкевич Є., Пивовар П. Формування кон'юктурисвітового ринку меду: сучасний стан і перспективи для українських експортерів. *Житомирський аграрний університет*. Т. 4. вип. 2. Житомир, 2018. С. 37–54.
5. ДСТУ 4497-2005. Мед натуральний. Технічні умови. [Чинний від 2005-12-28]. Київ: Держспоживстандарт України, 2005. 36 с. (Національний стандарт України).
6. Дудар Т. Розвиток бджільництва в Україні. Досягнуті успіхи, необхідність маркетингової кооперації в галузі, стратегія медового бізнесу. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. № 2. С. 36–49.
7. Загоруй Л.П., Мазур Т.Г., Калініна Г.П. Екологічні підходи до технології крем-меду та перспективи використання фітоекодобавок. *Екологічні*

науки: науково-практичний журнал. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. № 5(32). С. 58–61.

8. Закон України «Правила ввезення в Україну та вивезення за її межі бджіл і продуктів бджільництва» № 184/82 від 20.09.2000 р. / zakon.rada.gov.ua

9. Закон України «Про бджільництво» № 1492-III від 22.02.2000 р. zakon.rada.gov.ua

10. Іванова В.Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва: методичні рекомендації для самостійних робіт і виконання контрольних завдань здобувачам вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 204-“Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: Миколаїв. 2020. 47 с.

11. Іванова В.Д. Технологія виробництва продукції бджільництва: методичні рекомендації до виконання самостійних робіт здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «ТВППТ» денної форми здобуття вищої освіти.: Миколаїв. 2023. 53 с.

12. Ковальський Ю. В., Кирилів Я. І. Технологія одержання продуктів бджільництва. Львів: ЛНУВМ та БТ імені С. З. Гжицького, 2014. 263 с.

13. Корбич Н.М., Овдієнко А.М. Розвиток бджільництва в історичному аспекті. *Актуальні проблеми підвищення якості та безпеки виробництва й переробки продукції тваринництва : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. м. Дніпро, 14 лютого 2020 року. Дніпро, 2020. С. 189–191.

14. Король-Безпала Л.П., Стах Б.Є. Аналіз споживання меду в Україні. *Молодь – аграрній науці і виробництву. Новітні технології виробництва та переробки продукції тваринництва, харчові технології: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти* (Білоцерківський НАУ, 19 травня 2022 р). Біла Церква: БНАУ, 2022. С.127-129.

15. Кравченко М.В., Іжболдіна О.О. Основні технологічні засоби, що використовуються в аграрному секторі при отриманні товарного меду на пасіках.

Аграрна наука та харчові технології : зб. наук. пр. Вінницький НАУ. 2019. Вип. 4(107). Т. 2. С. 62-69.

16. Луців Н., Жолинська Г., Сеник Л. Ринок натурального меду: *Міжнародний науково-практичний журнал товарі та ринки. 2020. С. 43–56.*

17. Островерх П, Островерх О, Моряк Т. Розвиток сектору бджільництва в економіці України. *Вісник Львівського університету. Серія: Економічна. 2019. Вип. 56. С. 258–268.*

18. Петренко С. О., Петренко І. О. Кормова база бджільництва. Київ : Кондор, 2018. 236 с.

19. Постоєнко В.О., Боднарчук Г.Л., Бугера С.І. Бджільництво України: моногр. Київ : Ліра-К, 2021. 464 с.

20. Промислові технології у бджільництві: методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи для студентів спеціальності 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» першого освітнього ступеня «Бакалавр». Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2019. 92 с.

21. Разанов С.Ф., Недашківський В.М., Разанов О.С. Основи технології виробництва продукції бджільництва: навч. посіб. Вінниця. ТОВ LTD, 2018. 196 с.

22. Разанова О.П., Скоромна О.І. Технологія виробництва продукції бджільництва: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця, 2020. 408 с.

23. Скрипка Г., Найдіч О., Данкевич Н. Фальсифікація бджолиного меду та методи її визначення. *Актуальні питання судово-ветеринарної експертизи: реалії та перспективи: мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 23–24 травня. 2024 р.). ОДАУ. Одеса, 2024. С. 61-63.*

24. Сучасне бджільництво в Україні та світі : зб. матер. наук.- практ. конф. (м. Гадяч, 4листоп. 2021 р.). Гадяч, 2021. 76 с.

25. Хамід К., Данчук О. Оцінка показників якості меду різного походження. *Аграрний вісник Причорномор'я. 2021. Вип. 98. С. 111- 114.*

26. Христенко О. А. Вплив концентрації галузі бджільництва на її ефективності. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 3, Т. 2. С. 181–191.
27. Чвалюк А.М., Чвалюк Н.В. Сучасний стан правового регулювання бджільництва в Україні. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2020. Вип. 2(90). С. 215–225.
28. Яценко О. М. Державне регулювання якості продукції бджільництва: світовий досвід та вітчизняна практика. *Економіка та управління АПК*. 2019. Вип. 1 (66). С. 158–167.
29. Gizatulina M., Ovsyannikov A. Prospects for the use of raw honey in pharmacy and cosmetology. *The scientific heritage*. 2022. № 84. P. 62-64.